

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΝΑΞΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή δια
τήν 25ην Ιουλίου 1971
ήμεραν ΚΥΡΙΑΚΗΝ
καί ὥραν: 21.45 - 22.15

Τὴν ἐκπομπὴν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦ ἡ ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

124

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πῶς ἀλλάζουν οἱ ἐποχές Γιάγιο μου, πῶς ἀλλάζουν οἱ συνήθειες καὶ τὰ κέφια...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὁ πρόλογος πού κάνεις ἀγαπητέ μου Δημήτρη, μαρτυροῦ ὅτι κἀτι θά σπένθηρες πάλι νά μου πῆς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν σπένθηρα, κἀτι εἶδα, μιά σύντομη σικηνή στόν δρόμο καὶ αὐτή ἡ σικηνή μου ἔδωσε τὴν ἀφορμὴ νά ξεκινήσω τὴν ἀποφινὴ μας συζήτηση.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή, τί ἦτανε αὐτό πού εἶδες;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στεινόμουνα στόν δρόμο, περιμένοντας νά περάσῃ κάποιο ταξιῶν ἢ τὸ λεωφορεῖο. Πίσω μου ἦτανε μιά μάντρα οἰκοδομιῶν ὑλῶν, τοῦβλα, τσιμέντο, ἀσβέστης, ἄμμος καὶ τὰ λοιπά. Βλέπω λοιπόν μιά κυρία, μᾶλλον ἡλικιωμένη, κομψή καὶ περιποιημένη πού ρωτοῦσε τὸν ἰδιοκτῆτη τῆς μάντρας: Μπορῶ νά ἀγοράσω λίγο ἀσβέστη παρακαλῶ; Ὁ ἄνθρωπος προθυμότετος τῆς εἶπε: Εὐχαρίστως μαντᾶμ. Πόσο θέλετε; Κανένα αὐτοκίνητο; Ἀφήστε μου τὴν διεύθυνσι σας... Ἡ κυρία χαμογέλασε: Καλέ ὄχι εἶπε, τί νά τὸ κάνω τόσο πολύ. Δέν χτίζω σπίτι... Λίγο θέλω, λίγο ἀσβέστη, νά γεμίω αὐτό τὸ βαζάκι...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δημήτρη μου στάσου καὶ κατάλαβα τί ἤθελε ἡ ἡλικιωμένη κυρία. Λίγο ἀσβέστη γιὰ νά κἀνῃ γλυκὸ βερύκοκο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πως τό κατάλαβες ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μά κι' έμένα μάννα μέ γέννησε Δημήτρη μου. Δέν βγήμα σάν κλωσσοπούλι από αύτό... Μάννα μέ γέννησε καί ή μακαρίτισσα ή μητέρα μου, μπορεί νά μήν ήτανε παληά άθηναία, μά ήτανε παληά Σμυρνηά νοικοκυρά, πού χωρίς νά σου κακοφανή, ξεπερνούσε τίς άθηναίες - όπως καί όλες οι Σμυρνηές - στά γλυνά καί στήν μαγειρική.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σ' αυτό δέν μπορώ νά έχω αντίρρηση, γιατί θυμάμαι κάποτε στό σπίτι σου, πού μου προσέφερε ή μακαρίτισσα ή μαμά σου γλυκό μελιτζανάκι πού μου έχει μείνει άλησμόνητο. Μάλιστα είχε μέσα καί δυό λευνά άμύγδαλα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί ή σιηνή πού είδες στόν δρόμο, της κυρίας πού ήθελε ν' αγοράση λίγο άσβέστη για νά κάνη γλυκό βερύκοκο, σ' έκανε νά θυμηθής τά παληά χρόνια πού οι νοικοκυρές, έτοιμάζανε τά γλυνά της χρονιάς στό σπίτι...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Σήμερα έχομε τά αυτοκίνητα Γιότα ΧΕ, ιδιωτικής χρήσεως, τότε είχαμε τά γλυνά "Ομηρόν ^{ΠΗ,} ~~Καλάς~~ δηλαδή, οίλιακής παρασκευής.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μπράβο, καλά τά έχαραιτήρισες. "Ομηρον ΠΗ... 'Από τόν 'Απρίλιο Μάϊο πού αρχίζουν νά βγαίνουνε τά καλοκαιρινά φρούτα, φράουλες, κεράσια, βύσινο, οι νοικοκυράδες πλάνανε δουλειά. "Επρεπε νά έτοιμάσουν τά γλυνά όλης της χρονιάς. Καί δέν ήτανε άστεία υπόθεσις. Τουλάχιστον τρεις τέσσερις δριάδες φράουλα, πέντε έξη δριάδες βύσινο...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κυρίως βύσινο. Τό βύσινο γλυκό ήτανε άπαραίτητο για κάθε σπίτι. Καί κάθε νοικοκυρά, πού ήθελε νά λέγεται καί νά άναγνωρίζεται σάν νοικοκυρά, έφρόντιζε νά έτοιμάση όλη τήν συνηθισμένη παράταξη των γλυκών του κουταλιού, φράουλα, βύσινο, πέντε έξη δριάδες βερύκοκο...

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Βερούσιο δυο είδων. Καί γλυκό καί μαρμελάδα για τὰ παιδιά.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Όπως δήποτε. Καί ξεχνᾶς τό ἀχλαδάκι ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Βέβαια, τουλάχιστον δυὸ τρεῖς διαάδες ἀχλαδάκι καί νεραντζάκι στρογγυλὸ καί νεραντζάκι φλοῦδα, χωρὶς νὰ λογαριάσωμε τίς διαφορὲς σπεσιαλιτέ, μελιντζανάκι, χουρμάδες - σπανιώτερο εἶδος αὐτό - καί ἀργότερα σταφύλι γλυκὸ... καί σουλτανίνα καί σταφύλι φράουλα...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ξεχάσαμε ἓνα, τό συναλάκι τὸ γλυκὸ πού νομίζω πὼς κι' αὐτό ~~εἶναι~~ χρειαζότανε ἀσβέστη.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί για μεγαλύτερη ἀκόμη πολυτέλεια, τὸ γλυκὸ καρυδάκι. Φρέσιο καρυδάκι πού ἐραύριζε στήν γλυκοποίησί του.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πὼς ἀλλάζουνε τὰ χρόνια. Αὐτὸ ἤθελα νὰ σοῦ πῶ όταν σοῦ μίλησα για τὴν ἡλικιωμένη κυρία πού ζητοῦσε λίγο ἀσβέστη. Πὼς ἀλλάζουνε τὰ χρόνια. Σήμερα, όταν ~~ἔρθε~~^{πᾶν} μιὰ ἐπίσηφισ σ' ἓνα σπίτι ἢ νοικοιρά, θά ρωτήση : θά πάρετε ἓνα οὐῖσιου ; Καί ἔν δέν θέλη οὐῖσιου ὁ ἐπισιέπτης, θά τοῦ προσφέρουν σοκολατάκια ἢ κανέναν νεσιαφέ παγωμένον καί φραμπέ...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σέ παλαιότερα ὅμως χρόνια, δέν ὑπῆρχε λόγος νὰ ρωτήση ἡ νοικοιρά τὸν ἐπισιέπτη τί θά πάρη, μὰ ἐρχότανε ἡ ὑπηρέτρια τοῦ σπιτιοῦ, μαθημένη καί ντρεσσαρισμένη, μέ τό μαῦρο της μακρὸ φόρεμα καί τὴν ἄσπρη κολλαριστὴ ποδιά, κρατῶντας τὸν δίσιου μέ τό βάζο τοῦ γλυκοῦ, ποτήρια μέ νερό καί ἀπό πάνω ἀπὸ τὰ ποτήρια, πλαγιαστά τὰ κουταλάκια, κατὰ κανόνα ἀσημένια.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στὰ πλουσιώτερα σπίτια, ἡ ὑπηρέτρια φοροῦσε καί ἄσπρο δαντελένιο μπουνέ στό κεφάλι καί λευκὲς μανσέττες κολλαρισμένες στὰ μανίκια της...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φυσιῶ γινότανε τὸ σχετικὸ σχόλιο για τὸ προσφερόμενο γλυκὸ. Πολύ ὄραιο τὸ βύσσινό σας κυρία Καίτη μου... Δέν σᾶς ζαχαρώνει ; Ἐγὼ εἶχα κάνει τρεῖς διαάδες καί ~~ἔδω~~ μου ζαχαρώσε...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Εμένα δέν μου ζαχαρώνει ποτέ κανένα γλυκό κυρία Πόπη μου.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Έχετε κανένα μυστικό ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μά βέβαια, μου τό εἶπε ὁ Ἰδιος ὁ Ζαβορίτης ὁ μέγανος ζαχαρο-
πλάστης. Στό μέγανο βάζο τοῦ γλυκοῦ, τοποθετῶ στήν ἐπιφά-
νεια ἕνα φύλλο χαρτί ἀδιάβροχο καί ρίχνω ἐπάνω ἀπό τό χαρτί
λίγο κονιάκ. "Ἐτσι τό κονιάκ ἐμποδίζει τόν ἀτμοσφαιρικό
ἀέρα νά ἔρχεται σ' ἐπαφή μέ τό γλυκό καί δέν ζαχαρώνει...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ἀμ' δέν μου τό λέτε λοιπόν νά ἡσυχάσω κι' ἐγώ ; Πέρυσι, τό
πιστεύετε, ξανάβρασα τρεῖς ὑνάδες κωδῶνι γιατί μου εἶχε ζα-
χαρώσει...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί πρέπει νά ξέρης Γιάγκο, ὅτι κάθε νοικοκυρά πού ἤθελε νά
λέγεται πραγματική νοικοκυρά, εἶχε τό χειρόγραφο βιβλίο μέ
τίς συνταγές της γιά τά γλυκά καί ἔχι μόνον αὐτό, μά σεβό-
τανε καί τήν πνευματική ἰδιουτησία...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἦ ἔννοεῖς λέγοντας ὅτι σεβότανε τήν πνευματική ἰδιουτησία;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἐγραφε στήν συνταγή της, σάν ἐπικεφαλίδα : Κεῖν μέ φλοῦδες
λεμονιοῦ κυρίας Παπαστεφάνου, ἡ κουλουράκια μέ οἶζο κυρίας
Παπαζήση, ἡ τούρτα μούσ-σοκολά κυρίας Παναγιώτου...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ὅμως ἀρμετά γλυμαθήναμε μιλῶντας γιά γλυκά, ἄς γλυμαθοῦμε
τόρα λιγάκι μέ τήν φωνή της καλής μας φίλης της Κλειῶς πού
θά τήν ἀφήσωμε στήν ἔμπνευσί της, νά μᾶς πῆ ἕνα τραγοῦδι
ὅποιο θέλει αὐτή.
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Ἄ γ ά π η μ ο υ...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ξέρεις τί σιέπτομαι Γιάγκο ; "Ὅτι αὐτή ἡ συνήθεια της παρα-
σκευῆς στά σπύτια τῶν γλυκῶν, δέν ἦτανε μόνο ἀπό ἔλλειψι ἐμ-
πιστοσύνης στά ζαχαροπλαστεῖα τῆς ἐποχῆς, ἀλλά καί ἀπό οἰκο-
νομία. Ἡ παλιά Ἀθήνα διακρινότανε γιά τήν τσιγγουνιά της.
Καί ἀπόδειξις γι' αὐτήν τήν τσιγγουνιά ἦτανε τό περίφημο
Μπαγιατοπάζαρο... Τό ξέρεις τό Μπαγιατοπάζαρο ;

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τό μπαγιατοπάζαρο ; "Οχι... τί ήτανε τό μπαγιατοπάζαρο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γύρω στά 1890 Γιάγιο μου άγαπητέ, έδω κι' όγδόντα χρόνια, τό φωμί, τό άσπρο φωμί, τό χ ά σ ι κ ο όπως τό λέγανε τότε, πουλιότανε δυό δεκάρες τήν οια...
~~ΕΛΛΕΚΕΛΕΚΕ~~
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δυό δεκάρες μιá οια φωμί ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, δυό δεκάρες σέ καρβέλια τής οιας, μεγάλα, ξεροφημένα, λαχταριστά. Όμως, κάθε πρωί, ξημερώματα γύριζαν τούς φούρνους μερικοί πλανόδιοι άρτοποιες, πού άγόραζαν τά καρβέλια πού είχανε περισσέφει από τήν προηγούμενη μέρα, τά μπαγιατίνα δηλαδή και τά πήγαιναν στό Μπαγιατοπάζαρο, όπου τά πουλούσαν μιá πεντάρα λιγώτερο, δηλαδή δεκαπέντε λεπτά τήν οια, τό καρβέλι μιáς οιας.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Και άσφαλώς θά υπήρχαν πολλοί πελάτες πού προτιμούσανε τό μπαγιατίνο φωμί για τήν οικονομία τής πεντάρας.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τόσο πολλοί πού τό μέρος όπου πουλιόντουσαν αυτά τά καρβέλια είχε άποκληθεϊ μπαγιατοπάζαρο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Και πού βρισνότανε αυτό τό περιώνυμο Μπαγιατοπάζαρο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θά σέ εκπλήξω Γιάγιο μου άν σου πω ότι μέ τόν καιρό είχανε δημιουργηθεϊ δυό μπαγιατοπάζαρα, τόση πού ήτανε ή ζήτησις για τό μπαγιατίνο φωμί. Τό ένα βρισνότανε στή τέρμα τής όδου Αιόλου, κοντά στήν πλατεία Δημοπρατηρίου και τό δεύτερο μπαγιατοπάζαρο, κοντά στον φούρνο τής λεύνας όπως ήτανε γνωστός.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι'ό φούρνος τής λεύνας πού ήτανε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ύπήρχε μιá πανύψηλη και θεώρατη λεθνα στήν συνοικία Μέτς όνομαστή σαν όρόσημο σχεδόν τής 'Αθήνας. Πού μένεις ; Κοντά στήν λεθνα. Και αυτό έφθανε σαν διεύθυνσις σπιτιου. Έκει λοιπόν, προς τήν όδόν Βουλιαγμένης σήμερα, υπήρχε ένας από τούς τρεις τέσσερις μεγάλους φούρνους τής 'Αθήνας, γνωστός μέ τό όνομα αυτό : 'Ο φούρνος τής λεύνας.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τώρα κατάλαβα. Έκεϊ, κάτω από τό φύλλωμα τῆς λεύκας πού θά ἔρριχνε καί διάπλατο ἴσιλο, βρισκότανε τό δεύτερο μαγιατοπάζαρο...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅπου ὅμως δέν πουλούσανε μόνο μαγιάτινα φωμιά, ἀλλά...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί ἄλλο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σπανιόπηττες.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σπανιόπηττες ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, μαγιάτινες σπανιόπηττες μιά πεντάρα τό κομμάτι πού τό διαλαλούσανε μάλιστα : κομματάρια, γιατί ἦτανε μεγαλύτερο ἀπό τά συνηθισμένα κομμάτια τῆς σπανιόπηττας καί ἂν ἀγόραζε κανεῖς περισσότερα κομμάτια ἀπό ἓνα γινότανε καί ἄλλη ἐπιπτωσης, δηλαδή μιά δεκάρα τρία κομμάτια.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Εἶναι φανερό λοιπόν ὅτι ἡ ἀνάγκη τῆς οἰκονομίας ἔσπρωχνε τόν κοσμάκη στά μαγιατοπάζαρα. Ἡ ἀνάγκη τῆς οἰκονομίας πού τήν προκαλοῦσε ἡ φτώχεια.....
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅμως αὐτή ἡ φτώχεια, ἀλλά δέν ἐμπόδιζε τόν ἀθηναῖο πού εἶχε πάει τό πρωῖ στό μαγιατοπάζαρο γιά οἰκονομία, νά ἔχη τό κέφι του, τήν εὐθυμη διάθεσί του καί τό βράδυ, κάθε βράδυ, τήν κανταδοῦλα του καί νά λέη στήν καλή του : Δέν ἐνθυμεῖσαι...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν ἐνθυμεῖσαι... Ἐνα ἀπό τά ὄμορφα παλαιά αἰσθηματικά τραγούδια κι' ἀφοῦ τό ἐνθυμεῖσαι καί σύ Δημήτρη μου, ἄς τό ἐνθυμηθῆ καί ἡ Κλειώ νά μᾶς τό τραγουδήσῃ...
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Δέν ἐνθυμεῖσαι...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Λέγαμε πρίν ἀπό λίγο, πῶς ἀλλάζουν οἱ καιροί, πῶς ἀλλάζουν οἱ ἐποχές. Σήμερα, στήν σύγχρονη ἐποχή μας, διαβάζομαί κάθε μέρα ἓνα σωρό δυστυχήματα ἀπό αὐτοκίνητα πού ἄλλοτε, πενήντα χρόνια πρίν δέν ὑπῆρχανε.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Διότι δέν ὑπῆρχαν τόσο πολλά αὐτοκίνητα. Ὅμως καί τότε τύχαινε νά διαβάσωμε : Ἄραξα ἀπό ρυτιῆρος ἐλαύνουσα παρέσυρε γέροντα τεσσαράκοντα ἐτῶν...

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Στάσου, γιατί δημιουργήθηκε άλλη μία διαφορά εποχής. Είπες
 " γέροντα τεσσαράκοντα ετών... " "Υπάρχει σήμερα κανένας σα-
 ραντάρης πού νά θεωρηται γέρος ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Εχεις δίκαιο. Ούτε γυναίκες σαραντάρες δέν θεωρούνται γρηές.
 Γυναίκα σαράντα ετών, βρίσκεται σέ ὄλη της τήν ἀκμή καί τήν
 ὁμορφιά.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Αλλάζουν οἱ εποχές Δημήτρη μου. Σκέφου ὅτι μόλις τριάντα χρό-
 νια πρὶν, τραγουδούσανε : Βρέ πῶς πατιρίσαμε - πού σαρανταρί-
 σαμε... " καί κανένας δέν παραξενευότανε γι'αὐτό τό τραγουδι
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὅμως φύγαμε ἀπό τὰ δυστυχήματα τῆς τροχαίας καί φτάσαμε στούς
 σαραντάρηδες. Λέγαμε ὅτι ἄλλοτε, δέν ὑπῆρχαν δυστυχήματα ἀπό
 αὐτοκίνητα, ὑπῆρχαν ὅμως ἰσάριθμα ἴσως δυστυχήματα ἀπό δηλητη-
 ριάσεις σέ ζαχαροπλαστεῖα. Μιά κρέμα χαλασμένη, μιὰ πάστα μπα-
 γιάτικη, ἓνα δοχεῖο ἀκασσιτέρωτο... προηλοῦσε μιὰ δηλητηρίασι
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Διότι δέν ὑπῆρχαν τότε ἠλεκτρικά φυγεῖα. Οὔτε κἀν φυγεῖο πά-
 γου δέν διέθεταν τὰ μικρά ζαχαροπλαστεῖα. Νομίζω ὅτι ἡ πρόο-
 δος στήν 'Επιστήμη καί στήν Τέχνη, ἀπό τή μιὰ πλευρά μειώνει
 τὰ δυστυχήματα καί ἀπό τήν ἄλλη πλευρά τὰ ἀυξάνει. Ζωντανό
 παράδειγμα τὰ ζαχαροπλαστεῖα τοῦ παλαιοῦ καιροῦ καί τὰ αὐτοκί-
 νητα τῆς σύγχρονης ἐποχῆς.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Εχει ἀφήσει ἐποχή ἡ δίκη ἐνός λαϊκοῦ ζαχαροπλάστη πού ἦτανε
 μάλιστα καί ἀρμένης. Διναζότανε γιά τρίτη ἢ τετάρτη φορά γιατί
 εἶχε δηλητηριάσει πελάτες ἀπό τίς πάστες του. Τόν ἐρωτᾷ λοι-
 πόν ὁ Πρόεδρος : Δέν μου λές κατηγορούμενε, ὅλοι ὅσοι τρῶνε
 γλυκά στό μαγαζί σου πεθαίνουνε ; Καί ἀπαντᾷ ὁ ἀρμένης ζαχα-
 ροπλάστης : "Ὁχι κύριε πρόεδρε... εἶναι καί μερικοί πού ζήσανε
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ἐλεγεσ προηγουμένως ὅτι ὑπῆρχαν τρεῖς τέσσερις μεγάλοι φοῦρ-
 νοι στήν 'Αθήνα. 'Ὁ ἓνας ἦτανε εἶπαμε ὁ φοῦρνος τῆς λεύκας
 στήν συνοικία Μέτς. Οἱ ἄλλοι ποῦ βρισκόντουσαν ;

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δεύτερος μεγάλος φούρνος ήτανε στην πλατεία Δημοπρατηρίου εκεί στο δεύτερο μαγιατοπάζαρο. Τρίτος φούρνος στην όδον Κυκλοβόρου... ξέρεις ποιά ήτανε η όδος Κυκλοβόρου ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ξέρω, γιατί μου τό έχεις πετ : 'Η σημερινή όδος Μάρνη. Τότε ήτανε ρέμμα, ο Κυκλοβόρος των αρχαίων που κατέβαινε από τά Τουρκοβούνια, διέσχισε τήν όδον Πατησίων όπου υπήρχε ένα ξύλινο γεφυράκι και κατέβαινε έως τήν πλατεία Βάθης.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Εκεί λοιπόν ακριβώς, στην πλατεία Βάθης, υπήρχε ο τρίτος φούρνος της 'Αθήνας που εξυπηρετούσε όλην αυτήν τήν συνοικία. Τέταρτος φούρνος από τους μεγάλους ήτανε του Φαρακούκη, στην όδον Σωκράτους πίσω από τήν Δημαρχία. 'Επίσης υπήρχε ένας μεγάλος φούρνος, του 'Αθανασόπουλου στην όδον Βύσσης μεταξύ Αιόλου και 'Αθηνᾶς και άλλος ένας φούρνος, ο πρώτος που έβγαλε φωμί πολυτελείας, που τό αποκαλούσε φωμί της μύρας, ξέρεις που ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Θα σε εκπλήξω που θα σου πω ότι ξέρω. Στην όδον Σταδίου, όπου βρίσκεται σήμερα τό μέγαρο της Τραπεζης 'Αθηνών.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο Γιάννη. Αύτός ο φούρνος, είχε μία μεγαλοπρεπέστατη έπιγραφή : Γερμανικόν 'Αρτοποιείον. Είναι ο πρώτος αρτοποιός στην παλιά 'Αθήνα, που έλλαξε και τό σχήμα του φωμιού. "Εως τότε, οι φούρνοι βγάζανε καρβέλια και για πολυτέλεια κουλούρες.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κατάλαβα. 'Ο γερμανικός αυτός φούρνος, θα έβγαλε και φραντζόλες κατά τό βιεννέζικο σύστημα της εποχής.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ακριβώς. Και για αυτό, όταν στά 1909 ή 1910 ήρθανε στην 'Αθήνα σάν τουρίστριες βιεννέζες φοιτήτριες, στο σχετικό νούμερο στην ~~εφημερίδα~~ έπιθεώρησι " Παναθήναια " τό τραγουδάκι έρχιζε μέ τόν στίχο : 'Αφράτες της Βιέννης φραντζόλες....
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι ότι ο γερμανικός αυτός φούρνος θα είχε μεγάλη έπιτυχία.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τόσο μεγάλη πού τόν έμιμήθησαν πολύ σύντομα άλλοι δύο φωμάδες, ο Καρούσος και οι Τσίτας και Φόρτης, πού άνοιξανε μικρούς φούρνους επίσης στην όδόν Σταδίου, ο Καρούσος μετά τήν όδόν Κοραή, όπου είναι σήμερα κάποιος κινηματογράφος και ο Τσίτας πάνω στην Σταδίου, κοντά στην γωνία της όδου Αιόλου.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αύτοί οι δύο, δέν θυμάμαι ποιός πρώτος, λανσάρανε στην 'Αθήνα έδω και πενήντα χρόνια... τά περίφημα κ ρ ά π φ ε ν.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Εξήντα χρόνια και μάλιστα, 62 άκριβώς, στά 1909... Τί γίνηκε μέ τά κράπφεν δέν περιγράφεται. Οι άθηναίοι έπεσαν μέ τά μούτρα στό νέο αυτό γλύμισμα κι' έπειδή και τά δύο αυτά μαγαζάκια ήτανε μικρά και στενά, οι άθηναίοι σχηματίζανε ουρές στην όδόν Σταδίου, για νά αγοράσουν κράπφεν. Κάθε τόσο ο Καρούσος κρεμούσε μία πινακίδα έξω από τό μαγαζί του : Κράπφεν τέλος. Μετά μία ώρα... Αύτή ή φράσις " Κράπφεν τέλος " είχε γίνει παροιμιώδης και όταν ήθελε κανείς νά τελειώση μία άνιαρή συζήτηση, έλεγε : Κράπφεν τέλος...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Οπως λέμε και σήμερα άκόμη μία φράσι πού έχει μείνει από τούς είσπρακτες στά παλαιά τραμ : Τέρμα τά δίφραγμα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο Γιαγιο πού τό θυμήθηκες. Τέρμα τά δίφραγμα. "Ομως τήν φράσι του Καρούσου, τήν αναφέρει κάπου και ο Σουρής : Σταματάει πιά ο γέλωσ - φθάνει τής ζωής ή Δύσις και τά κράπφεν παίρνουν τέλος - και οι στιχοι μου επίσης.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ομως δέν νομίζεις πως είναι καιρός νά ποϋμε και κανένα τραγουδι. Νομίζω ότι αυτήν περίπου τήν έποχή λανσάρεται στην 'Αθήνα ένα φραντσέζικο τραγουδι : Νινόν Νινέττα. 'Η Κλειώ θά μάς τό θυμίση.
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Ν ι ν ό ν → Ν ι ν έ τ τ α...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καπέλλο, δηλαδή ένα βάρος στό κεφάλι... ἄσε τά πολλά μαλλιά, μέ τό μπουμπάρι καί τίς φουρνέτες... ἄλλο βάρος.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ξεχνᾷς ὅτι ὅταν κατεβαίνανε οἱ ἀθηναῖτες γιά λουτρό στό Φάληρο κουβαλούσανε μαζί τους ὀλόκληρη βαλίτσα μέ τά λουτριῶτά τους, πετσέτες καί μπουρνούζι ἀκόμη...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἡ σύγχρονη ἀπλοποίησης εἶναι φανερή. Κανένας σήμερα δέν φέρναι μαζί του πετσέτα καν, γιά νά στεγνώση. Στεγνώνουν ὅλοι στόν ἥλιο, ἄνδρες καί γυναῖκες.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τότε δέν τολμούσανε νά σταθοῦν καν στόν ἥλιο, γιατί ἦτανε τῆς μόδας ἡ λευκή ἐπιδερμίδα. Λευκή σάν ἄλευρι. Μιά γυναῖκα κάπως ἡλιοκαμένη τήν κοροῖδεύανε οἱ ἄνδρες...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἰδίως οἱ ἀθηναῖτοι πού κάθε ἡλιοκαμένη τήν ἀποκαλούσανε ἄπλυτη...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πῶς ἀλλάζουν οἱ καιροί καί οἱ ἀντιλήψεις. Καί νά σιεφθῆς ὅτι αὐτά πού λέμε γινόντουσαν ~~μέχρι~~ στά 1910, δηλαδή μόλις ἑξήντα χρόνια πρίν.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μέσα σ' ἑξήντα χρόνια Γιάγκο μου, ἄλλαξε τρεῖς φορές ὄφι ὀλόκληρος ὁ κόσμος. Νά μήν ἀλλάξουν ἤδη οἱ ἄνθρωποι ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τήν ἐποχή ^{ἐκείνη} ~~αὐτή~~ ἦτανε ἀδύνατον νά γδυθοῦν γυναῖκες ἢ καί ἄνδρες ἀκόμη χωρίς νά κλειστοῦν σέ καμπίνα. Σήμερα ἄνδρες καί γυναῖκες γδύνονται στήν ἀμμουδιά, φανερά μπροστά σέ χιλιάδες μάτια.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄς μήν κατηγοροῦμε τήν ἐποχή μας λέγοντας ὅτι στά χρόνια μας ἔλειψε ἡ ντροπή. Ἀπλούστατα, οἱ ἄνθρωποι συνήθισαν νά μήν σκανδαλίζονται γιά ἕατι πού εἶχε ἀπλό καί φυσικό.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σήμερα δέν περιμένει κανείς νά ἰδῆ μία γυναῖκα γυμνή στήν θάλασσα. Τήν βλέπει σχεδόν μισόγυμνη καί στούς δρόμους νά κυκλοφορῆ ἀνενόχλητη
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τό σύγχρονο σοῦπερ-μίνι, κοντεύει νά περάση σέ ἀποκαλύψεις καί τό μαγιό τοῦ μπάνιου.

Ἐπίσης ὁ Γεώργιος ὁ πρῶτος ἀπὸ τὴν Δανία. Καί κάποιος ζαχαρο-
πλάστης τῆς ἐποχῆς, ἐδημιούργησε μιὰ καινούργια πάστα πού τὴν
ἀπειλάεσε **Κ ο π ε γ χ ἄ γ η**.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅπως καί τελευταίως ἀκόμη, στά διὰ μας χρόνια, όταν ἦρθε
ἐκεῖνη ἡ διεθνῆς τραγουδίστρα στὴν Ἀθήνα, ἡ Ροζίτα Σεράνο, κά-
ποιος ζαχαροπλάστης παρουσίασε μιὰ πάστα Σεράνο πού παρέμεινε
στό ζαχαροπλαστικό γλυκυσματολόγιο τῆς ἐποχῆς μας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πολύ μοῦ ἄρεσε ἡ λέξις **γ λ υ κ υ σ μ α τ ο λ ό γ ι ο ν**.
Νομίζω πὺς θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν χρησιμοποιοῦν οἱ ζαχαροκλάστες τῆς
ἐποχῆς μας...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μοῦ στέλνουν πότε πότε καί καμμιά τούρτα
ἔτσι γιὰ ἀναγνώρισι τῆς πατρότητος ...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ὅμως νομίζω Δημήτρη μου ὅτι ἡ ὄρα μας κοντεύει νὰ περάσῃ
καί καλό θα ἦτανε νὰ τελειώναμε τὴν φλυαρία μας μέ καν'να εὐθυ-
μο παλαιό τραγουδάκι... Ν'ἀφήσωμε πάλι τὴν Κλειώ νὰ διαλέξῃ :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νὰ τὴν ἀφήσωμε. Κάτι καλό θὰ βρῆ νὰ μᾶς θυμίσῃ... Ἐμπρός
Κλειώ.

ΚΑ ΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου πάντοτε) θέλω νὰ πάω στὴν Ἀραπιά
νὰ βρῶ ἕναν ἀράπη
βατσικτσέλο - βατσικτσό...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί μετὰ τὴν Ἀραπιά ἀγαπητέ μ υ Γιάγιο, ὠρεβουάρ καί
καλή ἀντάμωσι γιὰ τὴν ἄλλη Κυριακή...